

ศิลปากร

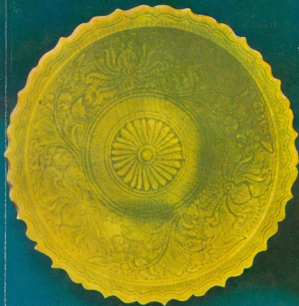
นิตยสารรายสัปดาห์ของกรมศิลปากร

ปีที่ ๑๗

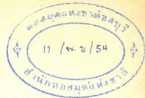
เล่ม ๓

กันยายน

พ.ศ. ๒๕๑๘

วศท ๐๑๖๖/๒๕๑๘

สารบัญ

ปีที่ ๑๕ เล่ม ๓

กันยายน

๒๕๑๘

๑. สารบัญเล่มนี้ ... .. สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัก ... .. และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหามานัก หน้า ๑
๒. แง่คิดทางกฎหมายเกี่ยวกับการหมั้นโบราณคดี ... .. ธงทอง จันทรางศุ „ ๕๒
๓. งานโบราณคดีและงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ... .. สุวิชัย วัชรวิบูลย์ „ ๖๐
๔. เจ้าพระยา ... .. ปรีชา ศรีชลาลัย „ ๖๔
๕. คำอ่านศิลาจารึกวัดพระเกิด ชร. ๖ อักษรไทยศึกษา ภาษาไทย
จ.ศ. ๘๑๕ ได้มาจากวัดศรีอุโมงค์คำ ตำบลเวียง อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย
... .. เทียม มีเต็ม และประสาร บุญประคอง „ ๖๖
๖. พระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวร ... .. ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัททิศ ทิศกุล „ ๖๘
๗. รายงานการสำรวจโบราณคดีได้สมุทรในอ่าวสัตหีบ ของนักโบราณคดี
ไทย-เดนมาร์ก ... .. วชิรินทร์ พุ่มพงศ์แพทย „ ๗๔
๘. สถาบันโบราณคดีได้สมุทรอเมริกัน ... .. กษิต ภิรมย์ „ ๘๐
- American Institute of Nautical Archaeology... .. „ ๘๑
๙. ภาคผนวก “จิตรูป” ... .. ส่งศรี ประพัฒน์ทอง „ ๑๒๐
๑๐. คำอ่านจารึกที่ระฆังในถ้ำเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่
พ.ศ. ๒๕๑๗ ... .. ยันต์ เพนธ์ „ ๑๒๒

SILPĀKON

Vol. 19

September 1975

No. 3

CONTENTS

1. "San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses Prince Naris and Prince Damrong)	Page 1
2. Legal Aspects Relating the Excavated Ancient Objects by Thongtong Chandrangsu	" 52
3. Archaeological and Museum Work by Suvich Rasmiputi	" 60
4. Chao Phraya by Preeda Srichalalai	" 64
5. Reading and Explanation of Thai Inscription Wat Phra Kurd CHR 6. Thai Fak Kham Character B.E. 2026, from Wat Sri U-mong Kam, Tambon Wiang, Amphoe Payao, Changwat Chiangrai	" 66
6. Avalokitesvara by Professor M.C. Subhadradis Diskul	" 69
7. Report on the Exploration of Nautical Archaeology in the Gulf of Sattahip Through the Thai—Denmark Cooperation by Wacharin Poompongbad	" 74
8. American Institute of Nautical Archaeology Translated by Kasit Birom English Version	" 108 " 114
9. A Supplementary Note on "Jina-rupa" by Songsri Praphattong	" 120
10. Reading and Explanation of Inscription on a Bell in Chiangdao Cave, Amphoe Chiangdao, Changwat Chiangmai by Hans Penth	" 122

คำอ่านศิลาจารึกวัดพระเกิด ชร. ๒

อักษรไทยฝึกขาม ภาษาไทย จ.ศ. ๘๗๕

ได้มาจากวัดศรีโฆงคำ ตำบลเวียง อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย เจ้าหน้าที่กอง
หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร เดินทางไปทำการสำรวจและอักษาศิลาจารึก เมื่อเดือนเมษายน
พ.ศ. ๒๕๑๓

ปัจจุบันศิลาจารึกอยู่ในวัดศรีโฆงคำ (ชร./๘) จังหวัดเชียงราย

เนื้อวัตถุจารึกเป็นหินทราย สีเทา

วัดขนาดส่วนกว้าง ๓๖ ซม. ส่วนสูง ๘๒ ซม. ส่วนหนา ๖ ซม.

นายเทิม มีเต็ม อ่าน

นายประสาร บุญประคอง ตรวจแก้และอธิบายคำ

คำที่ ๑

คำจารึก

๑. || นะมะสรวนพัชชะญาอะตุภม

๒. อัสสะตุโอกาสะสักรวะไต |||

๓. | ๘๗๕ ทั่วโนปีระกาไทวา

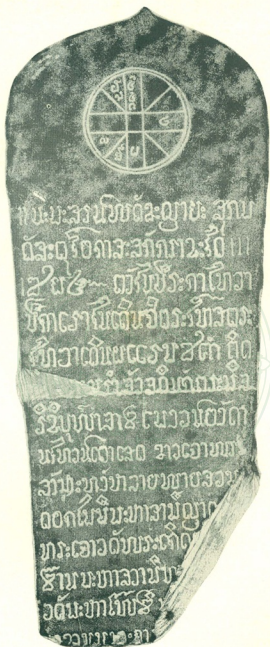
คำอ่านปัจจุบัน

|| นะมะสรวนพัชชะญาอะ^(๑๑) ตุภม-

สตุ โอกาสักรวะไต |||

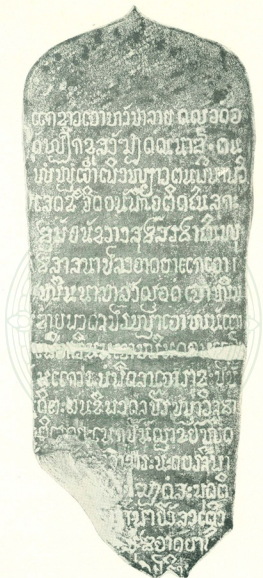
| ๘๗๕^(๑) ทั่ว โนปีระกา ไทว่า

(๑๑) สรวนพัชชะญาอะ = สรวนพัชชะญาอะ แปลว่าพระพุทธเจ้าผู้รู้ทุกสิ่งทุกอย่าง

ด้านที่ ๑

ศิลาจารึกวัดพระเกิด ชร./๖ ได้มาจากวัดศรีอุโมงค์คำ
ตำบลเวียง อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย

ด้านที่ ๒

ศิลาจารึกวัดพระเกิด ชร./๖ ได้มาจากวัดศรีอุโมงค์คำ
ตำบลเวียง อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๔. บีกาเราในเค็นจิกระโหศกระ
 ๕. ไทวาเคิน ๗ แรม ๘ คำคิก
 ๖. (ดี) ... พว้าส์วส์ตีนกักระมีส
 ๗. วีชีบุรพาสธาเมงวาน้องคำ
 ๘. นุไทวนันเภาเสก ชาวเจ้าพระ
 ๙. สงัฆะทังหลายพวยสวน
 ๑๐. คอกไม้มีมะหาสามัญฐาน (สุน)
 ๑๑. ทระเจ้าวกัพระเก็ก (แปนพระ)
 ๑๒. ธานมะหาสามัญพิ (วะ) .....
 ๑๓. วักมะหาโพธิ์ .....
 ๑๔. ....

- บีกาเล่า^(๒) ในเค็นจิกตะ^(๓) โหศกระ
 ไทว่าเค็น^(๔) ๗ แรม ๘ คำ คิก—
 ดี ... พว้าส์วส์ตี^(๕) นักัษกรมีส—
 วี^(๕) ชือบุรพาสธา เม็งวาน้องคำ—
 ร ไทวันันเภาเส็ก ชาวเจ้าพระ
 สงัฆะทังหลายพวยสวน^(๗)
 คอกไม้ มีมะหาสามัญฐานสุน—
 ทระ เจ้าวกัพระเก็กเป็นประ
 ธาน มะหาสามัญพิระ .....
 วักมะหาโพธิ์ .....

คำที่ ๒

คำจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑. แก่ชาวเจ้าทังหลาย ๑๔ วักจ้
 ๒. คักิกขุสงัฆะภักคณา ๘๐ คน
 ๓. พ็ทญ์—เจ้าเม็งพวยตณมีนามวิ
 ๔. เสกขัจจิกอนมีใจคิกในสุกะ
 ๕. ธรมอันชาวสุธสรวธาในพุ
 ๖. ธสาสนาปลงอาชญาแก่เจ้า |
 ๗. หมิ่นนาหลังยอกเจ้าหมิ่น
 ๘. ช้ายมกงลประทญาเจ้าพันเฒ่า
 ๙. เม็งศรีเนเจ้าหมิ่นคอน (แป)
 ๑๐. นแก่วนบมีกลาเจาราชะปณี
 ๑๑. คิกะคนชึ่งมกงลประทญาวิสุธา
 ๑๒. คิเวกอะเนกปณีญาชยัพค
 ๑๓. .... ช้าระนะกอรสีมา

- แก่ชาวเจ้าทังหลาย ๑๔ วักจ้—
 คักิกขุสงัฆะภักคณา^(๗) ๘๐ คน^(๘)
 พ็ทญ์^(๑๐)—เจ้าเม็งพวยตณมีนามวิ—
 เสก ขื่อจิก อันมีใจคิกในสุก
 ธรม อันชาวสุธสรวธาในพุท—
 ธสาสนา ปลงอาชญาแก่เจ้า |
 หมิ่นนาหลังยอก เจ้าหมิ่น
 ช้ายมกงลประทญา^(๑๑) เจ้าพันเฒ่า
 เม็งศรีเน เจ้าหมิ่นคอนแป—
 นแก่วน บมีกลา^(๑๒) เจาราชะปณ—
 คิก คนชึ่งมกงลประทญาวิสุธา
 คิเวก อเนกปณีญาชยัพค
 .... ช้าระนครสีมา

(๑๑) พ็ทญ์ = พระเจ้าอยู่หัว

คำอ่านจารึก

คำอ่านปัจจุบัน

๑๔. .... (สัง) พระคัมภีร์มฤคิ

..... สังกัมภีร์มฤคิ

๑๕. .... มายังยังสูงถึง

..... มาหยังยังสูงถึง

๑๖. .... พุทธอาชญา (ว) ...

..... พุทธอาชญาไว้ ...

๑๗. ....

.....

อธิบายคำ

- (๑) ๘๗๕ เป็นจุดศักราช = พุทธศักราช ๒๐๕๖
 (๒) ปีกาเล่า คือ กา = สัมฤทธิศก เล้า = ปีระกา เป็นปีระกา
 สัมฤทธิศกของไทยภาคเหนือ แต่ตรงกับปี
 ระกาเบญจศกของไทยภาคกลาง เพราะวิธี
 นับศกของไทยภาคเหนือน้อยกว่าของไทย
 ภาคกลาง ๕ ปี เช่น ๖ (หรือ จศก) ของไทย
 ภาคกลาง = ๑ (หรือ เอกศก) ของไทย
 ภาคเหนือ ในที่นี้จึงอ่านว่า กา = สัมฤทธิศก
 เล้า = ปีระกา เป็นปีระกาสัมฤทธิศกของไทย
 ภาคเหนือ
- (๓) เดือนจัตตะ (ภาษาบาลี) = เดือน ๔
 (๔) เดือน ๗ ของไทยภาคเหนือ = เดือน ๕ ของไทยภาคกลาง
 (๕) นุพพาสาณ = เดือนแปดก่อน
 (๖) วันเต้าเส็ก คือ ตรงกับชื่อศกและชื่อบีของไทยภาคเหนือ
 เต้า ก็คือนพศก เส็กก็คือบีจอ แต่ในที่นี้ใช้
 เป็นชื่อวันชนิดหนึ่งของไทย คำหน้าเป็นแม่
 วันไทยหรือแม่มือ มีรอบละ ๑๐ วัน คำหลัง
 เป็นลูกวันไทยหรือลูกมือ มีรอบละ ๑๒ วัน
 ฉะนั้นวันหนไทย จึงมีรอบละ ๒๐ วัน
- (๗) พาย = ไป, ฝ่ามือ
 (๘) กตนา = การนับ, การคำนวณ
 (๙) ทน = องก์
 (๑๐) ปลงอาชญา = พิจารณาอาชญา
 (๑๑) ประพญา = ปัญญา
 (๑๒) กลา = เดิน, เคลื่อน
 (๑๓) ถึง = ถึง